

בית פרטי באזור השרון.
 סלון מחוץ המעוצב
 בחומרים טבעיים כאבן
 וכסף. האווירה החמה
 מתקבלת מגבולות
 חלל מוגדרים ומשילוב
 של ריהוט נוח, טקסטיל
 מגוון, חפצי נוי אישיים
 ואח. אדריכלות ועיצוב
 פנים: הלל אדריכלות
 ועיצוב פנים, שירה
 מוסקל והדס רוט.
 צילום: גלית דויטשדביר

עניין של סמנטיקה

אדריכל, הנדסאי אדריכלות, אדריכל פנים, מעצב פנים וסטייליסט - על טשטוש הגבולות שחל בין תחומים אלה בשנים האחרונות ועל התפשטותו של ההום סטיילינג כאש בשדה קוצים בזירת עיצוב הבית. מלחמת אחים

מאת אורנה גטניו שנייד

ע לא מזמן הכל היה ברור ומוגדר - האדריכל תכנן את המבנה, על המעטפת החיצונית שלו ובהקשר לסביבה שבה הוא נמצא, קבע את חלוקת החדרים הפנימית, הכין תכנית חשמל ואינסטלציה וטיפל בעיצוב הפנים. עם השנים התפתח נושא עיצוב הפנים לתחום התמחות נפרד ומשלים, שהתמקד בתכנון מדוקדק של החללים הפנימיים תוך כדי התייחסות לצרכיו הפיזיים והנפשיים של האדם בסביבה הבנויה. מעצב הפנים בחר את קשת הצבעים, את חומרי החיפוי, את

הרהיטים, את פריטי הטקסטיל ואפילו את התמונות שעל הקירות ואת האביזרים המשלימים. בשנים האחרונות היטשטש הגבול בין שני התחומים, כיוון שמה שהיה בעבר תחום התמחות באדריכלות הפך למקצוע בפני עצמו שאינו בהכרח נגזר מהתואר "אדריכל" ועונה יותר על ההגדרה של "מעצב". הבלבול בהגדרות אינו עוצר כאן: גם הנדסאי אדריכלות המוגבלים בבנייה של עד ארבע קומות מכונים פעמים רבות אדריכלים, אף שהם אינם נושאים בתואר אדריכל, ואילו מעצבי פנים

מהות המקצועי, הוא מסביר. ואולם, עם תום הלימודים, הבוגרים מגלים לא אחת שהמציאות קצת שונה מהאקדמיה, שכן בשל מאבקים פנימיים באגודת האדריכלים והמהנדסים והיעדר פיקוח הולם, מעצבי פנים רבים מכנים את עצמם אדריכלי פנים ללא הכשרה מתאימה. בארצות הברית, אגב, יש הבחנה ברורה וחדה בין מקצוע הנקרא Interior Architect המחייב הכשרה אקדמית מתאימה, מקצוע הקרוי Interior Designer המחייב לימודים אקדמיים למחצה ומקצוע בשם Interior Decorator שאינו אקדמי ושעוסק כנרמז משמו בכל מה שקשור לדקורציה – להלבשת הבית.

פוליטיקה פנימית

בארץ קיים בלבול בהגדרות הנובע, לדברי פרופ' פרידמן, בעיקר ממניעים של פוליטיקה פנימית. "במכללה למינהל לומדים בעזרת הטכנולוגיות המתוחכמות ביותר ורוכשים ידע אקדמי נרחב גם באדריכלות ובתולדות האמנות, אך אין לנו עדיין הגושפנקה המקצועית כדי לבדל את עצמנו", הוא מתלונן. הוא מספר שנכון לעכשיו, העניין נמצא בתהליך תקינה באגודת האדריכלים והמהנדסים. "היחידים שעדיין נרתעים מההגדרה 'אדריכל פנים' הם אדריכלים מורשים, שמן הסתם אינם ששים 'לחלוק את העוגה עם אחרים'", אומר גדעון טימור, אדריכל פנים, לשעבר יו"ר אגודת אדריכלי הפנים בישראל. "הצורך בהגדרה של 'אדריכל פנים מורשה' הוא לטובת כולנו: הלקוח המוסדי – הנדרש להעסיק את איש המקצוע בעל הכישורים והידע הגבוהים ביותר, והלקוח הפרטי – שיוכל לברור מתוך ים המעצבים את המקצוענים שיקנו לו שקט נפשי ובדיעבד יחסכו לו זמן יקר, כאבי ראש והוצאות מיותרות".

בארצות סקנדינביה, בגרמניה, בצרפת, בספרד ובארצות

4

2

1

5

4. פינה לנטילת ידיים מקבלת מקום של כבוד בבית משפחה דתית. סארונג מחליף מגבת וקר חשוף בחדר השירותים מקבל באהבה קונסולה נקייה בסגנון רטרו. הטפט האפור תורם למראה אלגנטי. אדריכלות: תמי דינטי, הום סטיילינג: רינת ארביב אברומוביץ'. צילום: גלית דויטשדביר

5. עיצוב מינימליסטי, רך, נעים וטופח בחדר השינה. טקסטיל לבן (בכיסוי המיטה, בוילונות ובשולוג), תאורה רכה ונקייה ובקבוק שקוף עם ענף לבנדר המתכתב ברמז עם השטיח הפרחוני שמכניס את האביב. אדריכלות: גלית שטרנברג, הום סטיילינג: רינת ארביב אברומוביץ'. צילום: שי אדם

בעלי תואר בעיצוב מכוונים פעמים רבות אדריכלי פנים, תואר שאינו מוכר עדיין בארץ על ידי המועצה להשכלה גבוהה. רבים אף מאמצים לעצמם תארים ללא הכשרה מתאימה. לאחרונה נכנס אל הזירה שחקן נוסף – תחום הלבשת הבית או בשמו הפופולרי "הום סטיילינג". ההום סטיילינג כולל בתוכו חלקים נרחבים מתחום עיצוב הפנים, כיוון שהוא עוסק בכל מה שקשור לאזור הבית: ריהוט, פריטי טקסטיל, חיפויי קירות ורצפה, צבעים, גופי תאורה ואביזרים משלימים. תחום ההום סטיילינג נלמד במסגרות לימוד שונות בנות כמה מפגשים והוא אינו מותנה בהשכלה מוקדמת בתחום.

עלויות מול תקציב

"המצב כיום הוא שכולם עושים אותו וההבדל הוא בטווח המחירים, מה שמקשה על הלקוח להתמודד", אומר פרופ' אדריכל יוסי פרידמן, מרצה בכיר בחוג לעיצוב פנים במסלול האקדמי המכללה למינהל וממקימי המסלול האקדמי לאדריכלות פנים במכללה. "התואר שהבוגרים שלנו מקבלים הוא 'מעצב פנים', אבל השם הנכון למקצוע שאותו הם לומדים הוא 'אדריכל פנים'. אנחנו מוציאים מדי שנה כמאה בוגרים בעלי תואר מעצב פנים, וזאת לאחר לימודים אקדמיים בני ארבע שנים. הלימודים כוללים לימודי אדריכלות ועיצוב פנים, כי אז

3

1. חדר משפחה נינוח, עוטף ומשפחתי. שימוש בצבעים בהירים ובטקסטיל רך והתאמת הריהוט לפרופורציות החדר תוך כדי ויתור על ריהוט עודף. אדריכלות: תמי דינטי, הום סטיילינג: רינת ארביב אברומוביץ'. צילום: גלית דויטשדביר

2. פינה צרפתית ורומנטית בחדר השינה. כורסה עדינה, ארגז אחסון אחד דומיננטי לטקסטיל והימנעות מעומס יצרו את המראה המבוקש. אדריכלות: תמי דינטי, הום סטיילינג: רינת ארביב אברומוביץ'. צילום: גלית דויטשדביר

3. ארגז עץ במקום שולחן כבד, הכנסת רוח בצבעים ובטקסטיל וכיסוי הרצפה הקרה בשטיח מפנק יצרו חלל נעים ומזמין. אדריכלות: תמי דינטי, הום סטיילינג: רינת ארביב אברומוביץ'. צילום: גלית דויטשדביר

הברית המקצוע מוגדר באופן רשמי כ"אדריכל פנים", הגדרה המאפשרת להבדיל את בעלי תואר זה מבעלי תעודות ממוקפקות, מבעלי כישרון טבעי לעיצוב שלא עברו הכשרה אקדמית ומבוגרי קורסים בני כמה מפגשים. "רבים מהמתעניינים בלמידת המקצוע אינם זוכים לתשובות מספקות או אף גרוע מכך – מקבלים תשובות ארכאיות שאינן עומדות במבחן הזמן. 'מומחים' רבים משיבים לשאלות בפורומים שמוקדשים לתחום וטוענים שאין דבר כזה, אדריכל פנים, ושזו המצאה ישראלית", מספר טימור. "אפשר לבדוק בקלות כיצד מגדירים את המקצוע ברוב מדינות אירופה ובמדינות אחרות ולהיווכח שהגדרה מימים ימימה היא 'אדריכל פנים'. באותן מדינות קיים גם תואר 'מעצב פנים' לאלה שאינם בעלי השכלה רחבה מספיק".

"כשם שסטייליסט אופנה אינו מעצב אופנה, הום סטיילינג עוסק רק בהלבשה, ב'נשמה של הבית'. במסגרת הקורס לומדים איך להעביר מסרים בעיצוב, מהם הטונדים החדשים, כיצד לתקשר באופן חזותי ואיך אפשר לעשות שינויים בבית בעזרת צבע וטקסטיל"

כולנו מעצבים

לדברי פרופ' פרידמן, המילה "עיצוב" מקיפה כיום אינסוף תחומים: עיצוב שיער, עיצוב אופנה, עיצוב תדמית וכן הלאה. "המילה כל כך רחבה, עד שהיא משתלטת ואינה מאפשרת להבין את הידע שיש לאדריכל פנים. אדריכל פנים עוסק בעיצוב פנים אך השימוש הגורף במילה 'עיצוב' גורם לזילות של המקצוע", הוא אומר.

לדעת טימור, פתרון אפשרי לבעיה עשוי להיות הגדרה מחדש של תחומי ההשתלמות וההכשרה שיידרשו בעתיד מאדריכלים ומאדריכלי פנים בישראל. "יש לזכור שבמקרים רבים שני המקצועות משולבים זה בזה ודורשים מהאדריכל ומאדריכל הפנים ידע בסיסי זהה בחוקי חומרים, בחומרי בניין, בחוקי נגישות, בחוקי בנייה, בחוקי בטיחות ועוד. עם זאת, בעוד האדריכל יתמחה בבניין עיר, באדריכלות נוף ובעיצוב המבנה, חברו אדריכל הפנים ישלים את ההכשרה הנדרשת בכל הקשור לאלמנטים האישיים יותר, השייכים לפנים המבנה. יש להבין שפנים המבנה אינו מסתיים בזוגיות החלונות

1. חדר עבודה ספרייה בעיצוב נקי, הנותן במה לספרים ויוצר שקט ויזואלי לעובדים בחדר. צמצום האלמנטים בחלל כולל גם הסתרה של החיווט בתוך שולחן העבודה. אדריכלות, עיצוב פנים והום סטיילינג: ענת וילדר. צילום: רועי מזרחי

2. מטבח פתוח השומר על קשר עם כל חללי האירוח ומהווה את לב הבית. פנים המטבח עשוי מעץ והחוף מאבן קיסר, כולל האי והדפנות שמשולבים בהם תאי אחסון. החיבור בין החומרים היה האתגר והייחוד שבפרויקט. אדריכלות, עיצוב פנים והום סטיילינג: ענת וילדר. צילום: רועי מזרחי

או בדלתות הכניסה ושיש תחומים אפורים שיהיה צורך להביא בחשבון", הוא מסביר.

בין סטייליסט למעצב פנים

"אני לא מאמינה בהום סטיילינג", אומרת ברברה ברזין, אדריכלית ומעצבת פנים המתמחה בעיצוב ובתכנון מגורים, בעלת סטודיו ברזין שוהם להכשרת מעצבי פנים הפועל בשיטת האומן והשוליה. "מדובר בסך הכל בהרחבה של המושג 'דקורטור' הארכאי. זהו מושג כלאיים העונה לצורך שטחי בעלות מאוד נמוכה. בפועל מביאים מישהי שעוזרת להחליט על הצבעים, על הריהוט, על האביזרים שיהיו על השולחן ועל התמונות שייתלו על הקירות. לעומת זאת, תפקידו של מעצב הפנים הוא ללוות את הלקוח לכל אורך התהליך, מתחילתו ועד סופו, ולעזור לו לעשות את הבחירות הנכונות. בדרך זו הבית יוצא נכון ושלם יותר. התהליך כולל תשאול רציני של בעלי הדירה, בירור הרצונות שלהם, האהבות שלהם. בפועל, מה שקורה הוא שלעתים הלקוחות מוותרים על השירות או מפסיקים אותו משיקולים לא נכונים, בין השאר משיקולי תקציב, וכתוצאה מכך מקבלים החלטות לא נכונות. להום סטיילינג חסרים שני אלמנטים משמעותיים – תפיסת החלל והצד הטכני, כלומר היכולת לתכנן בצורה הנכונה ולגזור מכך עבודה לבעלי מקצוע. התופעה בכללותה גורמת לזילות המקצוע", אומרת ברזין, "והיא פוגעת בי ובאנשי מקצוע אחרים. אנשים חושבים שמה שאני עושה זה לבחור טפטים ואז כביכול אין הצדקה למקצוע שלי".

לגבי ההכשרה המקצועית, ברזין סבורה כי תואר אקדמי בעיצוב פנים בן ארבע שנות לימוד אינו בהכרח הדרך הנכונה להכשרת אנשי מקצוע מיומנים. "אנשים טועים כשהם חושבים שארבע שנות לימוד יביאו מקצוע", היא אומרת. "תכנית לימודים המשלבת עבודה כשוליה של איש מקצוע הופכת את ההכשרה המקצועית לשלמה. התלמידים עובדים על פרויקטים בזמן אמת, מקבלים אחריות מלאה בכל שלבי הפרויקט ונחשפים לעולם

1-2. מטבח בדירה תל אביבית המשלב קווים נקיים ומודרניים ואווירה חמה ומשפחתית. כל הצד המזרחי של הדירה נפתח כדי להכניס את החזית הירוקה שמוסגרה בפרופיל בגוון כחול עמוק, פנימה. חיפויי רצפה שונים, חומרים קרים כאלומיניום זכוכית לצד חומרים חמים כעץ, צבעוניות נועזות בגרות וגופי תאורה מודרניים בקו צעיר משלימים את העיצוב שהוא גם מעניין וגם פרקטי. עיצוב ואדריכלות פנים: Studio Dash - אדוה צינמן ושירי לוי. צילום: Studio Dash

<1

ויש סטייליסט להלבשת הבית", אומרת אורנה מזור, מעצבת רב תחומית, בוגרת בית הספר לעיצוב אסכולה וראש המגמה של קורסי הום סטיילינג בשנקר. "כשם שסטייליסט אופנה אינו מעצב אופנה, הום סטיילינג עוסק רק בהלבשה, ב'נשמה של הבית'. במסגרת הקורסים להום סטיילינג לומדים איך להעביר מסרים בעיצוב, מהם הטרנדים החדשים, כיצד לתקשר באופן חזותי ואיך אפשר לעשות שינויים בבית בעזרת צבע וטקסטיל. הקורסים הללו פתוחים לקהל הרחב, אך לרוב מגיעות אליהם נשים העוסקות במקצועות אחרים, חלקן לאחר החלטה על שינוי מקצוע וכיוון, בנות 30-50 בממוצע, עם ובלני נייסיון. "לא מדובר בקורסים לעקרונות בית משועממות", היא מדגישה. "סטייליסט זה אופי".

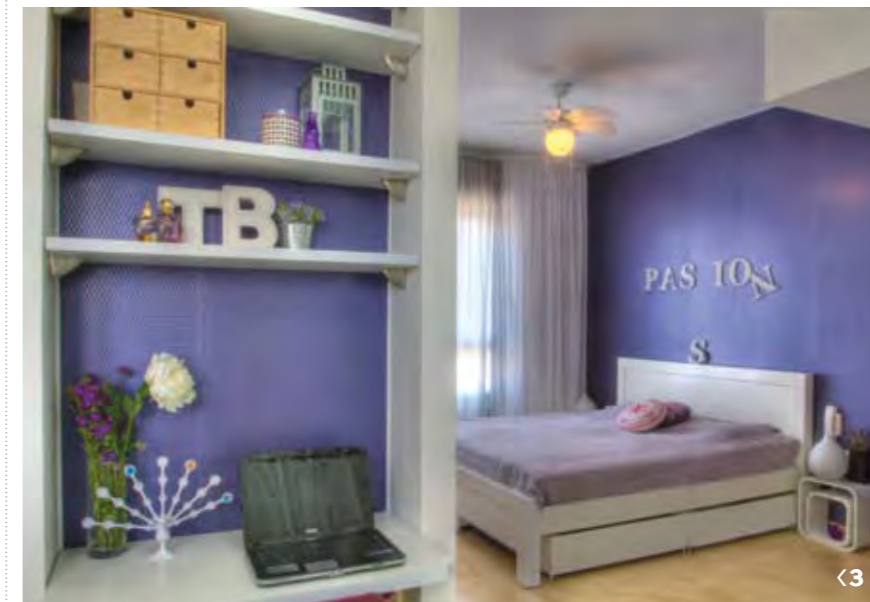
האמיתי. בכל מה שקשור להום סטיילינג, אני סבורה שמדובר בטרנד חולף. רק חבל שהוא מפיל כל כך הרבה קורבנות בדרך", היא מסכמת. "הבחירה במילה 'סטייליסט' טומנת בחובה משהו שמשדר רגעות", אומר פרופ' פרידמן. "אינני ממעיט בערכם של הסטייליסטים, כיוון שמדובר במי שיש לו כישרון מולד ותכונות יצירתיות, אך כישורים אלה מתאימים יותר לתחום הביגוד, כי המרחק בין אדריכל פנים לסטייליסט רב".

יש מקום לכולם

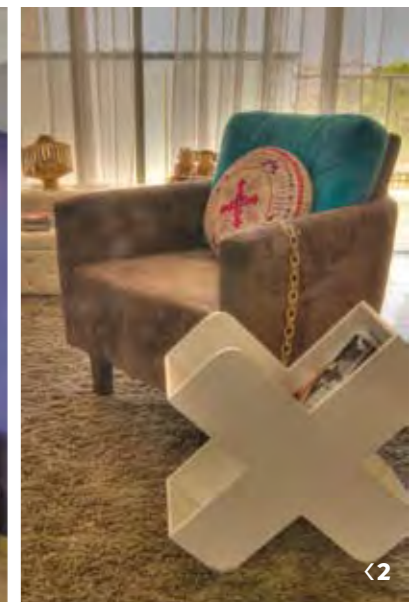
"בדיוק כמו שבתחום האופנה פועלים זה לצד זה מעצב האופנה והסטייליסט, כך בתחום העיצוב יש מעצב פנים

1-2. אבזור מלא לדירה ריקה ברמת גן. הצבעוניות בסלון היא בסיס בכחול פטרול, עץ בהיר ואפור. פינות עגולות כמו שולחן צד, פוף גמיש ורך ושולחן אוכל עגול נוצרו כדי לשבור את הקווים של הקירות והרהיטים. הימנעות מסטים ומהצמדת כל הרהיטים לקירות יוצרות מראה קליל. ארגזים דו-שימושיים משמשים כמקומות אחסון. הום סטיילינג: סטפני גריב. צילום: עוז מועלם

3. חדר שינה בגוני סגול, לבן ואפור. לבקשת הדיירים שולבה בחדר פינת עבודה המוסתרת על ידי נישת בנויה. טפט סגול מאחד בין הפונקציות השונות בחדר. הווילונות נשפכים ומכסים את כל הקיר ובכך יוצרים תחושת מרחב. הום סטיילינג: סטפני גריב. צילום: עוז מועלם

<3

<2

מזור שותפה לדעה כי כל תחום עיצוב הפנים והסטיילינג בארץ פרוץ לחלוטין. "יש בעלי תואר אקדמי שעושים סטיילינג לבתים ויש סטייליסטים שמגדירים את עצמם שלא ביושר כמעצבי פנים, וזה מאוד חמור בעיניי", היא מדגישה. "את הסטייליסט לא מעניינות תכניות בנייה, מה שמעניין אותו זה המיקרו. ההום סטיילינג לא פולש לתחום של עיצוב פנים. יש מקום לכולם. אם מישהו רואה בי מתחרה הוא צריך לבדוק את עצמו ולראות מהיכן זה מגיע. בואו ניתן ללקוח להחליט".

מורה נבוכים לבונים ולמשפצים

בנייה או שיפוץ של בית הם על פי רוב תהליכים ארוכים, מורכבים ויקרים, ואין להקל ראש בבחירת בעלי המקצוע שייקחו בהם חלק. כדאי לדעת שחלק מבעלי המקצוע חייבים להיות רשומים כחוק ואילו בעלי מקצוע אחרים אינם מחויבים בכך והעסקתם היא בגדר רשות. ישראל פסטרנק, מנכ"ל מרכז הבנייה הישראלי, עושה קצת סדר בסבך המונחים ובעלי המקצוע

ככלל, חשוב לדעת שיש כמה בעלי מקצוע שהתפקיד שלהם מעוגן בחוק. משמעות הדבר היא שהחוק מחייב אותם לעבור על תכניות או לחתום על פעולות שונות הקשורות לבנייה ולשיפוצים.

בניית בית

כאשר באים לבנות בית צמוד קרקע, חובה להעסיק מודד, אדריכל, מהנדס בניין (קונסטרוקטור), ובמקרים שבהם הרשות המקומית מחייבת זאת - גם מהנדס אינסטלציה. כל המקצועות הללו מעוגנים בחוק.

ניהול עבודה

קבלן מפתח - קבלן זה מקבל את תכניות הבית, נותן הצעות מחיר על כל הפרויקט ומביא את כל בעלי המקצוע. קבלן מפתח חייב להיות רשום על פי חוק.

קבלני משנה - אופציה נוספת היא להעסיק קבלן לכל מקצוע בנייה, טיח, צבע וכדומה. קבלן משנה חייב להיות רשום על פי חוק.

בשנים האחרונות אנשים רבים מעסיקים **מפקח** - מדובר באדם שמנהל את הבנייה דוגמת הקבלן. אף על פי ש־50 אחוזים מעבודות הבנייה בארץ מתבצעות כיום עם מפקחים, חשוב לדעת שתפקיד זה אינו מעוגן בחוק.

כדי לברר אם הקבלן ששכרתם רשום על פי חוק כדאי להיכנס לאתר משרד הבינוי והשיכון, שם אמורה להופיע הרשימה המלאה תחת רשם הקבלנים.

שיפוץ נכס קיים

שיפוץ המעטפת הפנימית ללא שבירת קירות - אין צורך להעסיק בעל מקצוע שתפקידו מעוגן בחוק. **מעל עלות כספית מסוימת** (שאותה אפשר לברר באתר משרד השיכון) **וכשיש צורך בשבירת קירות** - חובה להעסיק **שיפוצניק רשום** (הרשימה המלאה באתר משרד השיכון תחת רשם הקבלנים). כל נגיעה בקיר בטון מחייבת על פי חוק חתימה של **מהנדס בניין**.

הרחבת נכס - כל חריגה ממעטפת הבית (הרחבת מרפסת או הוספת חדר) מחייבת פנייה לרשויות וחתימה של אדריכל ומהנדס.

נוסף על כך, מומלץ לשכור את שירותיו של מעצב פנים כדי להשגיח על המוצר.

אמנם אין צורך ברישיון כדי לעסוק בעיצוב פנים ואינכם חייבים להעסיק מעצב פנים בעת בנייה או שיפוץ, אך מומלץ מאוד לעשות זאת. במקרים מסוימים האדריכל נוטל על עצמו גם את הפונקציה הזו. הוא הדין לגבי סטייליסט (מלביש בית), יועץ תאורה, יועץ צמחייה וכדומה.

1

2

1. סלון בדירה ברמת גן. שימוש ייחודי ונועז בטקסטורות, בחומרים ובצבעוניות עזה משווה לבית מראה רומנטי ומזמין. עיצוב פנים: ברברה ברזין. צילום: יעל פינקוס

2. וילה בקיבוץ המעפיל. התכנון הפתוח, הנקי והמרגיע נאמן לאופי של המקום ושל הדיירים. עיצוב פנים: ברברה ברזין. צילום: רועי מזרחי